

NADER ONDERZOEK HUISMUS, GIERZWALUW & VLEERMUIZEN

22/010/2023 | PROJECTNUMMER: 23-247

Ten behoeve van de sloop van enkele woonblokken gelegen in de
Bloemenbuurt, Fase 3 te Enkhuizen

Opdrachtgever: Welwonen

Contactpersoon: Mevr. M. van der Velde

Adres: Rode Paard 5, 1602 DG Enkhuizen

Uitgevoerd door: Vonk Ecologie

Contactpersoon: Dhr. D. Vonk

De Hout 42A
1607 HD Hem

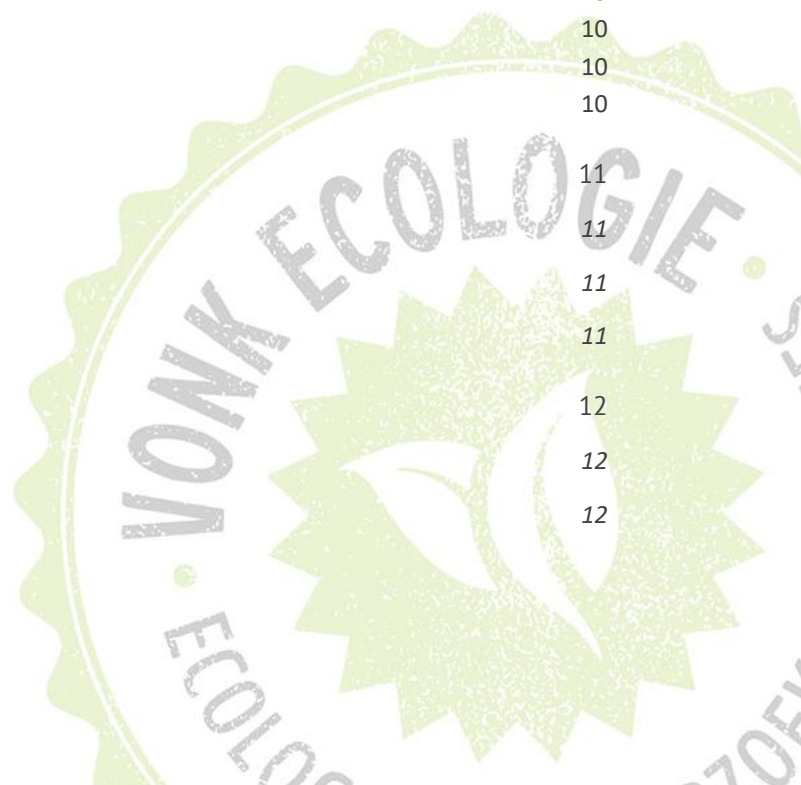
Tel : 06 228 418 78

info@vonkecologie.nl
www.vonkecologie.nl

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding van het nader onderzoek naar de Huismus en vleermuizen	4
1.2 Projectlocatie	4
2 Nader onderzoek diverse soorten	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Onderzoeksmethode en data huismusonderzoek	6
2.3 Onderzoeksmethode en data Gierzwaluwonderzoek	6
2.4 Nader onderzoek vleermuizen	7
2.4.1 Te onderzoeken functies	7
2.4.2 Methode	7
2.5 Toelichting uitgevoerde onderzoeken	7
3 Onderzoeksresultaten	9
3.1 Huismus	9
3.1.1 Broedgevallen	9
3.1.2 Functioneel leefgebied	9
3.1.3 Samenvatting onderzoek	9
3.2 Gierzwaluw	9
3.2.1 Broedgevallen	9
3.2.2 Functioneel leefgebied	9
3.2.3 Samenvatting onderzoek	10
3.3 Vleermuizen	10
3.3.1 Onderzoeksrond 1, 2 en 3	10
3.3.2 Onderzoeksrond 4 en 5	10
3.3.3 Samenvatting onderzoek	10
4 Effectbeoordeling en toetsing	11
4.1 Vaststellen functionaliteit Huismus	11
4.2 Vaststellen functionaliteit Gierzwaluw	11
4.3 Vaststellen functionaliteit vleermuizen	11
5 Advies naar aanleiding van onderzoek	12
5.1 Algemeen	12
5.2 Compenserende maatregelen Huismus	12

6 Tips	13
6.1 Huismus / Gierzwaluw	13
6.2 Vleermuizen	13
6.3 Algemeen	14
6.4 Advies voor/tijdens de realisatiefase	14

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding van het nader onderzoek naar de Huismus en vleermuizen

Er is het voornemen om een bestaande woning te slopen om plaats te maken voor nieuwbouw.

Door Van der Goes en Groot is een quickscan uitgevoerd om te bepalen of de bestaande woonblokken geschikt zijn voor beschermde diersoorten. Zie rapportage G&G-advies QS2022-291, d.d. 5 januari 2023.

Uit deze quickscan is naar voren gekomen dat er aanvullend onderzoek dient plaats te vinden naar de volgende soorten/soortgroepen:

- Huismussen
- Gierzwaluwen
- Vleermuizen

Er zijn geschikte locaties aanwezig voor de bovengenoemde soorten ter plaatse van de pannendaken en nestkasten en/of vleermuiskasten binnen het complex. Tevens zijn mogelijk de tuinen onderdeel van essentieel functioneel leefgebied van Huismussen.

Deze voorliggende rapportage omschrijft het uitgevoerde onderzoek naar de aan- of afwezigheid van nesten van huismussen, gierzwaluwen en/of verblijfplaatsen van vleermuizen.

1.2 Projectlocatie

De te slopen woonblokken zijn gelegen in de plaats Enkhuizen, zie onderstaande afbeelding.

De adressen van woonblokken zijn: Goudsbloemstraat 1 t/m 19, Begoniastraat 2 t/m 18 en Asterstraat 9 t/m 16.

Afb 1: Ligging in Enkhuizen

Afb 2: De betreffende woonblokken

2 NADER ONDERZOEK DIVERSE SOORTEN

2.1 Inleiding

De volgende hoofdstukken omschrijven de werkwijze, onderzoeksresultaten en eventueel te treffen maatregelen. Tevens wordt aangegeven of het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk is.

De uitgevoerde onderzoeken zijn in de ideale perioden uitgevoerd en onder de juiste weersomstandigheden. De inventarisaties blijven echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet Natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan voldoende invulling gegeven. Wat betreft dit onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

2.2 Onderzoeksmethode en data huismusonderzoek

De Huismus wordt in de Wet Natuurbescherming beschermd als een soort met een vaste rust- en verblijfplaats welke jaarrond beschermd zijn, evenals het functioneel leefgebied dat essentieel is voor het functioneren van de nesten. Tijdens het onderzoek zijn de volgende functies voor de Huismus onderzocht: (e.e.a volgens het Kennisdocument Huismus)

- Nestlocatie.
- Vaste rust- en verblijfplaatsen.
- Functioneel leefgebied

Afwezigheid van broedende Huismussen is aangetoond, als er tijdens 2 gerichte veldbezoeken in de periode van 1 april tot en met 15 mei of tijdens 4 gerichte veldbezoeken in de periode van 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid van de Huismus kan worden aangetoond. De inventarisatie moet tijdens goede weersomstandigheden plaatsvinden, op geluidsluwe momenten, circa 1 a 2 uur na zonsopkomst en 1 a 2 uur voor zonsondergang. Met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

Het onderzoek naar de aan- of afwezigheid van de Huismus heeft bestaan uit de volgende onderzoeksronden en onder de volgende weersomstandigheden.

Datum	Dagdeel	Temp.	Bewolking/neerslag	Wind	Aanvangstijd	Eindtijd
08-04-2023	Avond	9°C	Half bewolkt	2 Bft	18:30	20:00
19-04-2023	Avond	16°C	Geheel bewolkt	2 Bft	19:15	21:30

Tabel 1: Data Huismus

2.3 Onderzoeksmethode en data Gierzwaluwonderzoek

De Gierzwaluw wordt in de Wet Natuurbescherming beschermd als een soort met een vaste rust- en verblijfplaats welke jaarrond beschermd zijn, evenals het functioneel leefgebied dat essentieel is voor het functioneren van de nesten. Tijdens het onderzoek zijn de volgende functies voor de Gierzwaluw onderzocht:

- Nest locaties.
- Functioneel leefgebied.

Anders dan bij de Huismus, gebruikt de Gierzwaluw het nest alleen in de broedtijd. Omdat de Gierzwaluw de voorkeur heeft om elk jaar terug te komen op het zelfde nest, is deze daardoor jaarrond beschermd.

De afwezigheid van broedende gierzwaluwen kan voldoende aannemelijk gemaakt worden als er geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest na:

- Minimaal 3 inventarisatiemomenten tussen (15 mei) 1 juni en 15 juli met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen;
- Waarvan minimaal 1 inventarisatie voor 1 juli en 1 minimaal 1 inventarisatie na 1 juli;
- Tussen 1,5 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang;
- Tijdens goede (droge) weersomstandigheden.

Het onderzoek naar de aan- of afwezigheid van de Huismus heeft bestaan uit de volgende onderzoeksronden en onder de volgende weersomstandigheden.

Datum	Dagdeel	Temp.	Bewolking/neerslag	Wind	Aanvangstijd	Eindtijd
14-06-2023	Avond	17°C	Half bewolkt	2 Bft	19:15	22:30
28-06-2023	Avond	18°C	Onbewolkt	2 Bft	20:30	22:45
09-07-2023	Avond	14°C	Geheel bewolkt	1 Bft	20:00	22:15

Tabel 4: Data Gierzwaluw

2.4 Nader onderzoek vleermuizen

2.4.1 Te onderzoeken functies

Alle vleermuissoorten met hun verblijfplaatsen en functionele leefgebieden zijn beschermd. Tijdens een onderzoek dienen de volgende functies voor de vleermuizen te zijn onderzocht:

- Verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaats)
- Functioneel leefgebied.

2.4.2 Methode

De afwezigheid vleermuizen kan voldoende aannemelijk gemaakt worden als er geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats na:

- Er dienen minimaal 2 inventarisatiemomenten per type verblijfsplaats plaats te vinden op momenten en met tussenliggende perioden omschreven in het vleermuisprotocol;
- Inventarisatiemomenten liggen tussen 15 april en 15 oktober;
- Er dient gebruik gemaakt te worden met geluidswaarnemingapparatuur en zo nodig opname apparatuur.
- Tijdens goede (droge) weersomstandigheden.

Zie onderstaande tabel voor de data, tijden, weersomstandigheden en naar welk type verblijfplaats is onderzocht.

Datum	Dagdeel	Temp.	Bewolking/neerslag	Wind	Aanvangstijd	Eindtijd	Verblijfplaats
23-05-2023	Avond	12°C	Half bewolkt	2 Bft	21:35	23:40	Kraam
16-06-2023	Avond	16°C	Half bewolkt	2 Bft	22:00	00:10	Kraam/Zomer
09-07-2023	Avond	20°C	Geheel bewolkt	1 Bft	21:45	00:00	Zomer
18-08-2023	Nacht	21°C	Onbewolkt	1 Bft	00:00	02:15	Paar/Zwerm
09-09-2023	Avond	17°C	Geheel bewolkt	3 Bft	20:00	22:15	Paar

Tabel 2: Data vleermuis

Het onderzoek heeft zich specifiek gericht op die soorten waarvan mag worden aangenomen dat ze in gebouwen verblijven. Alle ronden zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd.

Voor de aanwezigheid van foeragerende vleermuizen is gebruik gemaakt van een sterke zaklamp, ultrasone microfoon (Batlogger M2) en een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion 2 XP50 PRO).

Onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is uitgevoerd conform de methodiek omschreven in het Vleermuisprotocol 2021, opgesteld door Netwerk Groene Bureaus.

2.5 Toelichting uitgevoerde onderzoeken

De uitgevoerde onderzoeken zijn in de ideale perioden uitgevoerd en onder de juiste weersomstandigheden. De inventarisaties blijven echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet Natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan voldoende invulling gegeven. Wat betreft dit onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Het onderzoek naar huismussen en gierzwaluwen is uitgevoerd door de heer D. Vonk van Vonk Ecologie. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door de heer D. Vonk, mevrouw M.M. Gluza en de heer L. Patyk van Vonk Ecologie. De onderzoeken hebben bestaan uit een onderzoek naar de aanwezigheid van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen conform het Vleermuisprotocol 2021 en kennisdocumenten van BUI2. Het huismus- en gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd door diverse keren rondom de woonblokken te lopen en om diverse keren tijdens de onderzoeksronden op bepaalde locaties te blijven spotten.

Voor het vleermuis onderzoek is het noodzakelijk dat 70% van de oriëntaties van de woonblokken geïnspecteerd worden. Daarom is in dit geval het onderzoek uitgevoerd met 3 personen. Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige vleermuiskasten aan de gevels van onderaf beschenen om aanwezige vleermuizen te kunnen zien.

Zie onderstaande afbeelding van de locaties waarvandaan gespot is met betrekking tot het vleermuisonderzoek.

Afb 3: Spotlocaties en kijkrichtingen vleermuisonderzoek

3 ONDERZOEKSRÉSULTATEN

3.1 Huismus

3.1.1 Broedgevallen

Tijdens beide onderzoeksronden is vastgesteld dat op 4 locaties een Huismusnest aanwezig is. De huismusnesten zijn aanwezig in 2 woonblokken waarbij een ouder dak aanwezig is. De 2 overige woonblokken zijn voorzien van nieuwere daken. Zie afbeelding 4 voor de locaties van de nesten.

3.1.2 Functioneel leefgebied

Achter de woonblokken waar de nesten zijn aangetroffen is voornamelijk verharding aanwezig. Achter de 2 overige woonblokken is bij veel woningne dicht gestructureerd groen aanwezig. Hierin zijn diverse Huismussen waargenomen tijdens beide onderzoeksronden. Dit kan gezien worden als functioneel leefgebied.

3.1.3 Samenvatting onderzoek

Er zijn 4 Huismusnesten aangetroffen in 2 van de te slopen woonblokken.

Er is achter de woonblokken essentieel functioneel leefgebied aanwezig voor huismussen. Zie afbeelding 4.

Afb 4: Locaties van huismusnesten (rode stippen) en functioneel leefgebied (groen vlak)

3.2 Gierzwaluw

3.2.1 Broedgevallen

Tijdens alle onderzoeksdata zijn geen in- of uitvliegende Gierzwaluwen waargenomen. Ook zijn er geen langsscherende Gierzwaluwen bij de woonblokken gezien, hetgeen zou doen vermoeden dat er mogelijk dichtbij genesteld wordt.

3.2.2 Functioneel leefgebied

Boven de woonwijk zijn een aantal Gierzwaluwen foeragerend waargenomen. De eerste ronde zijn er circa 10 individuen waargenomen. De 2^e ronde circa 12 individuen en de laatste ronden circa 16 individuen. De waargenomen gierzwaluwen zijn niet langsscherend op straatniveau waargenomen.

3.2.3 Samenvatting onderzoek

Er zijn geen broedgevallen van Gierzwaluwen in de onderzochte woonblokken aanwezig.

3.3 Vleermuizen

3.3.1 Onderzoeksrunde 1, 2 en 3

Tijdens de onderzoeksdata van 23 mei, 16 juni en 9 juli zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen.

De Asterstraat wordt door Gewone Dwergvleermuizen gebruikt als vliegroute. Van Oost naar West en andersom zijn de 1^e ronde circa 15 individuen, de 2^e ronde circa 12 individuen en de 3^e ronde circa 12 individuen langs vliegend waargenomen.

In de vleermuiskasten zijn geen vleermuizen waargenomen.

3.3.2 Onderzoeksrunde 4 en 5

Tijdens de onderzoeksdata 18 augustus en 9 september zijn wederom geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Wel zijn er weer Gewone Dwergvleermuizen langs vliegend over de Asterstraat waargenomen.

Zwermgedrag is niet aanwezig/ Ook zijn geen paarroepen van mannetjes gehoord vanuit een vast punt.

In de vleermuiskasten zijn geen vleermuizen waargenomen.

3.3.3 Samenvatting onderzoek

Het is uitgesloten dat er vleermuisverblijfplaatsen in de dakconstructie van de te slopen woonblokken zijn.

- Er alleen enkele langs vliegende vleermuizen waargenomen.
- Gezien de onderzoeksdata en tijden hadden andere soorten niet gemist kunnen worden.

4 EFFECTBEOORDELING EN TOETSING

4.1 Vaststellen functionaliteit Huismus

Zijn er in de te slopen bebouwing op het perceel nesten van Huismussen aanwezig?

- In twee van de te slopen woonblokken zijn 4 nesten van huismussen aanwezig. Er dienen maatregelen getroffen te worden en er dient een ontheffing te worden aangevraagd. De beoogde sloopwerkzaamheden van de twee andere woonblokken kunnen zonder maatregelen te treffen voor huismussen uitgevoerd worden.
- Achter de woonblokken is essentieel functioneel leefgebied aanwezig. Dit dient gecompenseert te worden en er dient een ontheffing te worden aangevraagd.

4.2 Vaststellen functionaliteit Gierzwaluw

Zijn er in de te slopen bebouwing op het perceel nesten van Gierzwaluwen aanwezig?

- In de te slopen bebouwing zijn geen nesten van Gierzwaluwen aanwezig. De beoogde sloopwerkzaamheden kunnen zonder maatregelen te treffen aangaande nesten van Gierzwaluwen uitgevoerd worden.
- Ook ontbreken andere functies op of dichtbij het perceel. Er is voor overige functies dan ook geen belemmering om de beoogde werkzaamheden uit te voeren.

4.3 Vaststellen functionaliteit vleermuizen

Zijn er in de te slopen bebouwing op het perceel verblijfplaatsen van Vleermuizen aanwezig?

- In de te slopen bebouwing zijn geen verblijfplaatsen van de vleermuizen aanwezig. De beoogde sloopwerkzaamheden kunnen zonder maatregelen te treffen aangaande verblijfplaatsen van vleermuizen uitgevoerd worden.
- Ook ontbreken andere functies zoals vliegroutes en foerageergebieden op of dichtbij het perceel. Er is voor overige functies dan ook geen belemmering om de beoogde werkzaamheden uit te voeren.

5 ADVIES NAAR AANLEIDING VAN ONDERZOEK

5.1 Algemeen

Voor wat betreft de aanwezige Huismusnesten wordt in deze rapportage een globaal advies gegeven. Er wordt gedetailleerd geadviseerd volgens het geldende kennisdocument Huismus in het activiteitenplan welke opgesteld wordt voor de ontheffingsaanvraag. In de volgende paragraaf wordt in grove lijnen het advies met betrekking tot compenserende maatregelen naar aanleiding van het onderzoek uiteen gezet.

5.2 Compenserende maatregelen Huismus

Het aanwezige huismusnest worden als volgt gecompenseerd:

- Per aanwezig nest dienen 2 alternatieven aangeboden te worden. Dus voor de 4 aanwezige huismusnesten minimaal 8.
- Zo dicht mogelijk bij de bestaande nesten, in een naastgelegen woonblok/woonblokken.
- Rekening houdend met predatoren (katten).
- Rekening houdend met de werkruimte welke nodig is voor de sloop/renovatie.
- Functioneel groen dient binnen de ontwerpen van de nieuwbouw meegenomen te worden.

Afb 5: Voorbeeld van een dubbele nestkast (www.unitura.nl)

In het nog op te stellen activiteitenplan wordt de exacte locatie van de alternatieve nestplaatsen weergegeven alsmede de perioden waarin de alternatieven geplaatst dienen te worden en wanneer met de daadwerkelijke werkzaamheden gestart mag/kan worden.

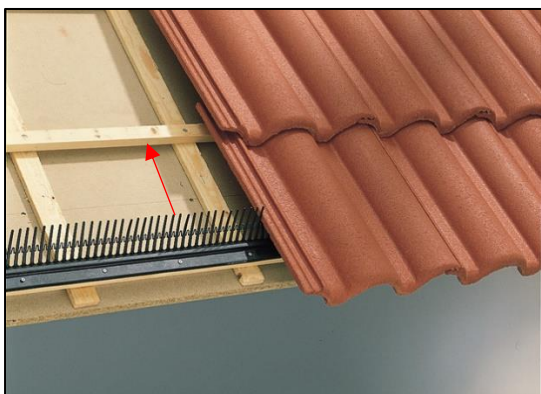
6 TIPS

Om je steentje bij te dragen aan de natuur en biodiversiteit kunnen bij de nieuwbouw diverse maatregelen getroffen worden ten gunste van bepaalde soorten. Ook wel Natuurinclusief bouwen genoemd.

6.1 Huismus / Gierzwaluw

Maatregelen ten gunste van de Huismus / Gierzwaluw:

- Bij gebruik van een pannendak: laat een eventueel vogelschroot achterwege of monteer deze op de 2^e of 3^e panlat zodat Huismussen vanuit de goot onder de pannen kunnen komen.
- Bij gebruik pannendak: gebruik nestpannen.
- Geen hellende daken?: metsel mussenkasten of gierzwaluwkasten in de gevel.
- Zorg voor een gevarieerde beplanting in de tuin (kruiden, struiken en bomen). Met voldoende schuilmogelijkheden voor de Huismus. Weinig ruimte? Gebruik bijvoorbeeld kant en klare schuttingdelen met klimop

Afb 6: Vogelschroot op tweede panlat

Afb 7: Schuttingdelen met klimop

Afb 8 + 9: Gierzwaluwkasten ingemetseld (worden ook gebruikt door Huismussen)

6.2 Vleermuizen

Voor de vleermuizen is het mogelijk om op nader te bepalen locaties vleermuiskasten op te hangen of uitgebreide vleermuisverblijfplaatsen in te metselen in de gevel.

Afb 10: Vleermuiskast

Afb 11: Inbouw vleermuiskast

6.3 Algemeen

Zorg bij de inrichting van het terrein voor een gevarieerde aanleg door onder andere te variëren met kruiden, struiken en boompjes. Probeer zoveel mogelijk gebiedseigen soorten te gebruiken. Om de aantrekkingskracht op insecten en daardoor ook vogels te vergroten.

6.4 Advies voor/tijdens de realisatiefase

Bovenstaande maatregelen zijn indicatief. Graag adviseert Vonk Ecologie meer in detail als men verder wil met Natuurinclusief bouwen. Tevens toezicht tijdens de bouw voor een correcte uitvoering van de maatregelen behoort tot de mogelijkheden.

VONK
ECOLOGIE

De Hout 42A
1607 HD Hem

Tel : 06 228 418 78

info@vonkecologie.nl
www.vonkecologie.nl